

Programma van het voorprogramma in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op zaterdag 3 november 2012 om 19.00 uur door **Véronique van den Engh**

Véronique van den Engh werd in 's-Hertogenbosch geboren. Ze kreeg, na een aantal jaren pianoles, op 14-jarige leeftijd haar eerste orgellessen van haar oom Aat Broersen in Haarlem. Na haar Gymnasium B opleiding ging ze studeren aan het Brabants Conservatorium in Tilburg. Ze behaalde daar als leerling van Maurice Pirenne het diploma Docerend Musicus in juni 1989 en een jaar later het diploma Uitvoerend Musicus voor orgel. Bij Cees Rotteveel studeerde zij koördirectie, waarvoor ze in juni 1988 afstudeerde. Sinds augustus 1989 is zij als docent verbonden aan de Schola Cantorum van de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch. Bij de Schola Cantorum is zij tevens assistent-dirigent. Gedurende vijfentwintig jaar was zij in de Sint-Jan assistent-organist. Op 1 februari 2008 volgde zij Maurice Pirenne op als organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan te 's-Hertogenbosch. In oktober 2009 speelde zij in samenwerking met de Schola Cantorum in de vier patriarchale basilieken in Rome. Zij is bestuurslid bij de Stichting Orgelkring "Hendrik Niehoff", de Stichting *Maurice Pirenne*. en bij de Schola Cantorum.

Improvisation pro defunctis, opus 150, nr 6	Camille Saint-Saëns	1835-1921
Deuxième Choral en si mineur	César Franck	1822-1890

Saint-Saëns: 'Sept improvisations' schreef Saint-Saëns in 1917 terwijl hij ziek was. Hij heeft ze opgedragen aan Gigout. In deze zesde improvisation is in het eerste gedeelte het verscheurende verdriet te horen van degene die achterblijft. Het tweede, meer berustende gedeelte, is gebaseerd op de eerste zin van het offertorium uit de requiemmis: Domine Jesu Christe. Dan volgt weer het verdriet. In het slot is de eenzaamheid van degene die achterblijft fraai getoonzet in een eenstemmige neerdalende lijn.

Franck: Franck componeerde de 'trois chorals' in de laatste maanden van zijn leven en zette hiermee de kroon op zijn werk. Dit tweede Choral, op een eigen koraalmelodie, heeft de structuur van een passacaglia en fuga. Het eerste thema klinkt allereerst in het pedaal en vervolgens in een drietal variaties. Daarna volgt een tweede thema, cantabile, dat afgewisseld wordt door snelle passages. Het eerste gedeelte sluit af met een verstild gedeelte. Het tweede gedeelte opent met een 'Largamente con fantasia', brede akkoorden afgewisseld met snelle loopjes, waarna een fugatisch gedeelte volgt waarin het eerste en het tweede thema op prachtige wijze gecombineerd worden. Franck werkt na een groot crescendo naar een climax, waarin nog eenmaal het eerste thema klinkt. De afsluiting van het tweede gedeelte is gelijk aan die van het eerste gedeelte.

Het groot orgel van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan

Uit de archieven van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap blijkt dat er al in de 14^e eeuw gesproken wordt van een orgel in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch. Het is bekend dat in 1533 Hendrik Niehoff een orgel gebouwd heeft dat door de torenbrand van 1584 werd verwoest.

De kast van het huidige grote orgel, gemaakt in de jaren 1617-1620, is een van de pronkjuwelen van de Sint-Janskathedraal en geldt als een der indrukwekkendste ter wereld. De monumentale architectonische vormgeving is van een ongeëvenaarde majesteitelijke schoonheid. Uitzonderlijk rijk is het beeldhouw- en snijwerk. Heel het arsenaal motieven van de Nederlandse renaissanceornamentiek is er in te vinden. Schrijnwerker Frans Simonsz en de beeldhouwer Georg Schysler hebben dit kunstwerk gemaakt.

Het sonore gedeelte van het instrument heeft een bewogen geschiedenis. Het eerste instrument was gereed in 1622 en werd gebouwd door Florentius Hocque uit Grave. Daarna is het orgel diverse keren veranderd naar de smaak van de tijd. In 1984 werd het orgel gerestaureerd door de fa. Flentrop naar de toestand van 1787. Historische pijpen van Hocque (1622), Hagerbeer (1634), Hoornbeeck (1718), Müller (1722), Heyneman (1787), Vollebregt (1870) en nieuwe van Flentrop bieden afzonderlijk en gecombineerd een klankschoonheid, waarvan ook gastorganisten uit binnen- en buitenland onder de indruk komen.

De huidige organist van de kathedraal is Véronique van den Engh.

Onlangs werd dit orgel uit de Sint-Janskathedraal door de fa. Flentrop Orgelbouw het 'museale topstuk ter wereld' genoemd. Meer dan de moeite waard om eens te komen beluisteren. Meer informatie over het orgel en orgelconcerten is te vinden op de website van de Stichting Orgelkring "Hendrik Niehoff", die de orgelconcerten in de kathedraal organiseert:
<http://www.orgelconcerten-hendrik-niehoff.nl/>

Wilt u helpen het grote orgel voor de toekomst te behouden dan kunt u dat doen middels een gift op banknummer: 2640.01.389 t.n.v. Kerkbestuur Parochie Heilige Johannes Evangelist, o.v.v. *Voorzieningen "Orgels Sint-Janskathedraal"*, waarvoor hartelijke dank.